

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 154 (3316) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Rövidesen újabb nagy partraszállási hadműveleteket indítanak az angolszászok

Több helyen sikeres volt a tengelyerők ellentámadása. Torinóban 7 templomot pusztítottak el az angol repülők

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Milanoi jelentés szerint a keddre virradó éjjel Torino ellen végrehajtott ellenséges légitámadás a város 7 templomát, köztük a történelmi nevezetességű Szent Domokos templomot és 5 iskolát pusztított el.

Zürich. (Bud. Tud.): Moszkvai jelentés szerint a Pravda az egyetlen lap, amely eddig közölte a szicíliai partraszállásról szóló hivatalos közleményt. Ezt is csak a negyedik oldalon a külföldi hírek elején minden hivatalos megjegyzés nélkül.

Súlyos veszteségek érték a partraszállási hajóhadat

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az angolszász partraszálló csapatok kedden erős páncélos és légikötélek támogatásával folytatták előnyomulási kísérleteiket a hadihajók nehéztüzérsége által fedezett partisávon a sziget belseje felé. A támadókat jelentős veszteségek közepette visszaverték és csak néhány helyen sikerült a hídfőt kiszélesíteni. A tengelycsapatok ellenállását a partok közelében felfejlődött hadihajók nehéz tüzérségével akarták megtörni. Ezt a kísérletet a tengelyhatalmak légikötélei meghehészítették és eredményes támadásaik után a hadihajókat több bombatalálat érte, majd mesteresen ködfelhőbe burkolózva visszavonultak és a partraszálló csapatok támogatásáról lemondtak. A tengely zuhanó és harcibombázói a brit és amerikai hajókaravánok ellen ismételt támadások során kiváló eredményeket értek el. Egy nehéz cirkáló, valamint két torpedórombolót olasz torpedóvetők megrongáltak. A déli órákig 5 szállítóhajót súlyosítottak el 25.000 tonnával, további nyolcat 30.000 tonnával olyan súlyosan megrongáltak, hogy rakományuk elveszettnek tekinthető. Ezenkívül 16 hajót bombatalálat ért, ennek következtében 75.000 tonna hajóter használatatlanná vált.

Még hátravannak a döntő harcok

Berlin. (Bud. Tud.): A szicíliai harcok fejleményeivel kapcsolatban a berlini megjegyzések továbbra is tartózkodók. Ugyanúgy, mint a hadijelentések a megjegyzések csak annak megállapítására szorítkoznak, hogy a tengelycsapatok kemény harca a partraszállt angolszász erőkkel elkezdett küzdelemben folyik tovább.

Berlini katonai helyen első ízben jelezte meg közelebbről a partraszállás helyeit. Gelánál és Liccatá a tengelycsapatok amerikaiakkal Pachinonál, Siracuzánál, valamint Augusztánál angol csapatokkal állnak súlyos védekező harcban. Sikert értek el elsősorban Gela mellett, ahol a német és olasz o-

patok a partvidékre verték vissza az ellenséget. Megjegyzik még Berlinben, hogy az olasz hadijelentésben említett Augusztá ellenséges kézre jutása azt

mutatja, hogy az angolok betörő támaszpontjukat észak felé kibővítették. A tengely csapatainak eddigi elhárító harcukkal sikerült az ellenség hídfőállásainak kiterjesztését megakadályozni. Ez az eredmény német vélemény szerint megkönnyíti a nagyszabású ellenrendszabályok kibontakozását.

Berlinben a szicíliai csata második szakaszáról beszélnek, amely a tengely ellentámadásaiban nyilvánul meg. A német megjegyzések megegyeznek az angolszász megállapításokkal abban, hogy a tengely fő haderői csak elszórtan kerültek érintkezésbe az ellenséggel. Ez arra mutat, hogy a döntő harcok még hátra vannak.

Katonai titok a tengely szicíliai tábornokainak a neve

Róma. (Bud. Tud.): Hogy milyen jelentőséget tulajdonítanak a szövetségesek a szicíliai partraszállásnak, abból is látható, — mondják Rómában — hogy az óriási harciszervezők igénybevételén kívül a szicíliai partraszállásban részt vesznek valamennyien az északafrikai

harcokban vezénylő brit és amerikai tábornokok. Kijelentették Rómában, hogy nem fogják elárulni azoknak az olasz és német tábornokoknak nevét, akik Szicília védelmében részt vesznek. Ezeknek a tábornokoknak a neve katonai titok.

London igen tartózkodó

Baselből jelenti: (B. T.) A Basler Nachrichten londoni magánjelentése szerint a szicíliai harcokat az angol fővárosban a szövetségesek nagyszabású terveinek előjeleként magyarázzák. — Londonban nem becsülik le azokat a nehézségeket, amelyeket le kell küzde-

ni. Távol állanak attól is, hogy az eddigi hadműveleteket döntő győzelemnek minősítsék, mert tudják, hogy a betörő csapatok összecsapása a Szicíliaiban levő tengely erőkkel még csak ezután következik.

Anglia gyarmati szerepet szánt Olaszországnak

Torinóból jelenti: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Gazetta del Popolo írja, hogy azok a követelések, amelyeket az angolszászok Olaszországgal szemben támasztanak, az amerikai lapokban megjelent pontokon is tulmennek. A valóságban Anglia olyan megalázó feltételeket akar rákényszeríteni Olaszországra, amelyek az országot Palesztina, vagy Irak rangjára súlyosítják. Egy angolszász államférfi emlékiratában azt

kívánja, hogy Olaszország veresége esetén Nagybritannia kapcsolja be Sziciliát gyarmathirtokai közé, hogy így módon biztosítsa a Földközi tenger örök időkre való angol fennhatóságát. Ez világosan mutatja, hogy az a béke, amelyről az angolszászok álmodoznak, Olaszországot szavadokra visszavetnék. Inkább az utolsó emberig meghalunk, semhogy ilyen békét elfogadjunk.

Az első nagy szicíliai csata a cataniai síkságon várható

A MTI jelenti: Zürichből érkezett jelentés arról számol be, hogy az első nagy szicíliai csatát a cataniai síkságra várják, amely kitűnően alkalmas arra, hogy a gépesített egységeket is harcban vessék. Gelánál és Liccatánál

újabb partraszállással megjavították az amerikai hídfő veszélyes helyzetét, azonban a tengely támadásai ezen a szakaszon olyan hevesek, hogy az amerikai csapatok még nem jutottak túl a Caltagirone felé vezető új első szak-

szán.

Zürichbe Londonból olyan jelentés érkezett, hogy azok a szövetséges csapatok, amelyek nem vesznek részt a szicíliai támadásban, rövidesen hasonló méretű más hadműveletben fognak felünni.

100 angol repülőgép repült át Svájcön keresztül

Bernből jelenti: (B. T.) Svájc területét a hétfőre virradó éjjel mintegy 100 idegen repülőgép repülte át. Közülük két nagy négymotoros bombázó Svájc területén lezuhant. Még nem állapították meg, hogy a lezuhanás a svájci légvédelmi ágyúk heves tüzelésének, vagy pedig a rossz időjárásnak a következménye. A lezuhant brit repülő személyzetének hét tagja életét veszítette.

Keleten Kurszk körül van a harcok főszíntere

Berlinből jelenti: (MTI) Az Interinf jelenti: A bolsevisták heves ellenállása folytatódik, ami azonban kedden sem zavarta a német támadások tervszerűségét. Kurszktól északra és délre van a harcok főszíntere. A német siker első sorban valamennyi fegyvernem főlényes küzdésének, valamint a német fegyvereknek köszönhető ebben a hatalmas anyagi csatában. Fontos tényező a német nehézpáncélosok átütőereje, a légikötélek mozgékonyasága, az utász és gyalogcsapatok először alkalmazott aknaszedője, valamint más újabb közelharc fegyverek meglepő használhatósága. A hétfői súlyos küzdelemben megsemmisített páncélosok száma a legutóbbi jelentések szerint 473-ra emelkedett. A német repülőgép ugyan csak eredményesen harcoltak a szovjet ellenállás letörése érdekében. Az egyik helyen 7 német páncélosromboló repülőgép megismételt támadásokban négy hullámban támadó szovjet páncélosdandárt állított meg és szórt szét, amivel egy szovjet odalozó támadás omlott össze még csirájában. A német utászcsapatok az aknaszedés munkájában értek el rendkívüli teljesítményt. A páncélosok útját felszabadító kötelek az egyik szakaszon 4 nap alatt az új aknaszedő eszközzel 6000 aknát szedtek fel. A német fegyverek fölénye és minden próbát kiálló műszaki és hadászati eszközökbe vetett bizalom is hozzájárul a csapatok harci szelleméhez.

Róma. (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1144. közleménye: Szicília déli vidékén a harc változatlan hevességgel tart. Az ellenség igyekszik kiszélesíteni azokat a hídfőket, amelyeket Siracusa, Augusztá és vidéke felé alakított ki. A sziget vizein olasz torpedóvetőgépek és a tengely bombázói ismételt támadták az ellenséges kereskedelmi és hadihajókat. Egy nagy tonnatartalmú gőzöst elsüllyesztettünk. Felgyújtottunk és megrongáltunk két cirkáló, valamint több szállítóhajót és néhány kisebb tengeri járművet.

Romániai események az újságok, rendeletek tükrében

Katonai övezeteket létesítettek — a kisebbségek zaklatására
Miért kell minden helység nevét megváltoztatni?

Julius hó (STUD) A Monitorul Oficial július 3-iki számában rendeltörvény jelent meg, amely szerint az állam tulajdonába veheti azokat a részvényeket, amelyek 1. idegenek tulajdonában vannak s emellett a) az alaptőke nagyobb része van idegenek tulajdonában, b) a részvények olyan idegen állampolgárok kezében vannak, akiknek az állam a román nemzetiségű egyének ellen jogi vagy gyakorlati intézkedéseket hozott és végül c) a részvényekből alakított vállalat öt éven át termelésének legalább 77 százalékát az államnak szállította.

2. Az állam tulajdonába veheti azokat a részvényeket is, amelyek a) devizakihágásból, b) árdragításból, c) idegen, vagy zsidó érdekeltség átjársásából keletkeztek. A rendeltörvény a továbbiakban a kfsajátítás és a kártérítés módozatairól intézkedik.

Romániai katonai övezeteket állapított meg, amelybe a határmenti vidékek esnek. Ujabb minisztertanács határozat értelmében ebbe a katonai övezetbe esik:

Abrudbánya, Nagyenyed, Gyulafehérvár, Balázsfalva, Karánsebes, Kudzsir, Déva, Fogaras, Hátszeg, Lugos, Medgyes, Petrosény, Rescabánya, Nagyszeben, Temesvár és

Román kereskedelmi és magánjog Délerdélyben és Temesközben

A román államéletet nagy mértékben érinti és magyar vonatkozásban fontos jelentősége van annak az intézkedésnek, amelynek alapján a román magánjogi és kereskedelmi törvények hatályát kiterjesztették Délerdélyre és Temesközre is, ahol a megfelelő magyar törvények voltak érvényben. A hivatalos megokoláson kívül nem érdektelen a lapok kommentárjaiból egyet, amely legmerészebben nyilatkozik, idézzük:

„...azonnal, végleg és feltétel nélkül el kell távolítani a magyar, bolgár... törvények barbár szellemét, melyet rákényszerítettek a szelid román lélekre a számára idegen uralom alatt.“ Nemesak az egység sietés tehát a feladat s főleg nem az, hanem amint azt a lapok nyíltan kifejezték, a román szellemiségnek a területeken való uralomrajuttatása. „Ma, amikor a románok igazsága az örök megvalósulás útján van s azt mindenki hajlanló el is ismerni, csak

Teljesen megváltoztatják a helységneveket

A helységnevek megváltoztatására az utolsó intézkedések megtörténtek. A helységneveket már számtalanszor változtatták Romániában, annyiszor, hogy szinte lehetetlen számontartani őket. A jelenlegi helységnevváltozás annyira radikális, hogy a régi nevekekkel semmi kapcsolat sem marad fenn. Nemesak a magyar eredetű nevek kerülnek változás alá Erdélyben és a Regátban, hanem a szláv eredetűek és a kun-uz-besenyő-csángó nevek is.

A románok megdöbbenés jöttek

ezek környékének bizonyos területei.

A katonai övezetekben rendkívül korlátozták a polgári jogok élvezetét, így például polgári személyeknek csak külön igazolvány alapján lehet a területen tartózkodniok s lakniok. A rendelet a területen megszigorítja az ingatlanok adásvételi szabadságát. Ennek az intézkedésnek gyakorlati hatása főleg a kisebbségi elemet érinti. Elvi szempontból az igazságügyminiszter olyan módosítást ígért, amint arról a Stirea június 26-iki számában beszámol, hogy a határmenti románság annak minden korlátozó és káros hatásától mentesítve legyen.

A Monitorul Oficial június 28-iki száma közli az igazságügyminisztérium lakáskiürítési és beszállásoltatási rendeletét. Ennek értelmében azokon a helyeken, amelyek bombatámadásoknak vannak kitéve, a lakosságot el lehet távolítani. A kiürített és elköltöztetett lakosságot más helységekre szállásolják be. A polgármesteri és vármegyei hivatalok utasítás alapján végzik a beszállásoltatásokat. A háztulajdonosok kötelesek a rendelkezéseknek eleget tenni, mert különben súlyos büntetést kapnak, magát az ingatlant is elrekvírlhatják tőle.

egy szempont állhat a román törvényalkotó szeméi előtt az, hogy az egységesített románság nemzeti eszméje érvényesüljön.“ (Dacia 1943. jun. 29.)

A Dnyeszteren túli terület (Transnistria), mely román fennhatóság alá került, öt pontból álló alkotmánytörvényt kapott. Ennek értelmében meghatározott feltételek mellett a falusi lakosok a földek és házak tulajdonosai lettek, a városok lakói házat, kert, vagy lakosztályt kaptak, mint magántulajdont. A munkások jogot kaptak a gyárak és vállalatok kereseti többletéből abban az esetben, ha munkatöbblettükkel ahhoz hozzájárultak. Vallás és tanítási szabadságot kapott az országrész. Elvileg az oktatás az anyanyelven történik. Tankötelezettség áll fenn. A kereskedelem szabad. Evvel az alkotmánytörvényvel ez a terület visszatér a magántulajdonrendszerre.

rá, hogy nemesak Erdélyben alig van román eredetű helységnev s ami van, az is egészen újkeletű. hanem a Regátban is nagyobb számmal szerepelnek a magyar, bolgár-szláv, ukrán és kun-uz-besenyő-csángó elnevezések, mint a románok.

Erről a meglepő igazságról, ami egyáltalán nem kedvez a román kontinuitás elméletének, tudományos összefoglaló készül, miután a részletmunkák már befejeződtek. A tudó-

mány megállapítása elől a románok ezzel az erőszakos intézkedésükkel sem térhetnek ki. A mai tervezeten még a megyék előterjesztései alapján kisebb-nagyobb változásokat fognak végrehajtani. A STUD dokumentációs célokot is szolgál, azért szükségesnek tartja, hogy az előterjesztett anyagot is idejekorán közzétegye.

Havi Szemle címen megindult Aradon egy folyóirat, amely magyar szépirodalmi és kulturális, valamint társadalmi igényeket szolgál.

A belényesi Hangyasövetkezettől megvonták az italmérségi engedélyt. Szénási András, Micsik Mihály, Ludány Imre és Lajos András széphegyi lakosok, valamint 42 kisiratosi lakos

Előadást tartott az Ipartestületben dr Kóky Károly iparkamarai titkár

A béremelő rendelettel kapcsolatban dr Kóky Károly a Kereskedelmi és Iparkamara titkára kedd este fél 7 órai kezdettel érdekes előadást tartott az Ipartestület nagytermében a szállítás- és textiliparosok egyrészenek jelenlétében.

Dr Kóky Károly változta az újabb rendelkezés lényegét, majd hangsúlyozta, hogy Nagyvárad eddig az ország városai között a második csoportba tartozott, az újabb rendelet értelmében azonban béremelési szempontból az első kategóriába tartozik.

Kovács Antal elnök ezután gyakorlati példákkal mutatta be, hogyan értelmezendő a béremelés, majd hangsúlyozta, hogy a maximális órabérek túllépése rendkívül káros lehet az iparosságra. A törvényes bérekhez ragaszkodással ugyanis csak az a baj érheti az iparost, hogy elveszíti egyik vagy másik jobb alkalmazottját, míg a „fekete“ bérfizetés súlyos bírságokat vonhat maga után s alappában kezdi ki a jelenlegi gazdasági helyzetet.

Panaszkodik a papírszakma a lakásból dolgozó nagykereskedők ellen

Az utóbbi időben, mint minden más kereskedelmi ágban, a papírszakmában is elzaporodtak a nagykereskedők. A Papírkereskedők Szövetségének hivatalos lapjában a szövetség elnöke most élesen ki kel az újdonsült nagykereskedők ellen, akiknek nagyrésze lakásból dolgozik, sem alkalmazottat nem tart, sem egyéb rezsiköltsége nincs, legtöbbször még árukészlettel sem rendelkezik, csupán egyszerű iparigazolványal. Ezek a lakásból dolgozó nagykereskedők — állapítja meg a papírkereskedők szövetségének elnöke — társadalmi összeköttetései alapján kötik üzleteiket legtöbbször az előirt haszonkulcs-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Tóparti látomás,
BELVAROSI: A papita kabát,
CASINO: Eladó birtok,
KORONA: Rémmület az alvilágban és A vasöklü kormányos.

elvesztette román állampolgárságát. Brassó város tanácsa Voineag V. gör. keleti lelkész előterjesztésére elhatározta, hogy a Cenk-tetőn, ahol az Árpád-szobor állott, a felrobbantott szobor helyére az „igazság keresztjét“ állítják fel.

A Monitorul Oficial jun. 13-i száma közli a nemzetnevelésügyi miniszter rendeletét, amellyel a nagyszebeni, egesevári és temesvári német tanítóképző intézeteknél az ötödik osztályban párhuzamos osztályok felállítását engedélyezi. Az engedélyezést a német népcsoport kérelmére adták meg. Egyben új két német óvoda megnyitására adtak engedélyt.

Megkötötték a német-román kulturegyezményt, melynek ratifikálására a román nemzetnevelésügyi miniszter Berlinbe utazott.

Dr Kóky és Kovács Antal ezután egyöntetűen hangsúlyozták, hogy amennyiben a jelenlegi helyzet nem lenne teljesen kielégítő, újabb tárgyalások indulnak és kilátás van bizonyos módosításokra is. Az Ipartestületek a teljes összhang érdekében éppen ezért megkeresik az egyes szakosztályokat és azokon keresztül próbálják majd megtalálni azt az utat, amely úgy a munkás, mint a munkaadó szempontjából a teljes megelégedéshez vezet.

Kovács Antal végül megköszönve dr Kóky Károlynak a hasznos és érdekes előadást, az összeívetelt bején 6 hónapig terjedő elzárással büntetendő az a munkaadó, aki a fenti miniszteri rendelet valamely rendelkezését megszegi, vagy kijátsza.

Felhívjuk a munkaadókat, hogy a munkakönyvekben 1943. évi július 1-től kezdve a munkabér rovatot büntetőjogi felelősségük tudatában pontosan és olvashatóan töltsék ki, mert ellenkező esetben büntetésnek teszik ki magukat.

semmibevételével öletszerűen megállapított árakkal. Az új nagykereskedők nem a vevő bonitást nézik, hanem attól teszik függővé kiszolgáltatását, hogy milyen az illető családja, politikai meggyőződése, milyen egyesüléshez tartozik. Egyesek valóőgosan trónuson terpeszkednek és visszaélnek a kereskedők helyzetével. Figyelmezteti a papírkereskedők elnöke ezeket a nagykereskedőket és gyáriképviseelőket, hogy a szakma a háború után nem fogja feledni mai magatartásukat. A papírszakma kereskedőket és nem cézárokat akar látni. (Magy. Tud.)

Sulyos harcok várhatók Sziciliában a sziget birtokáért

Bulgáriában katonai elővigyázatossági intézkedéseket tettek Keleten tovább folyik a nagy anyagcsata

London. (Bud. Tud.): Churchill miniszterelnök az alsóház legközelebbi ülésén nyilatkozni fog a szicíliai hadműveletekről.

Ottava. (Bud. Tud.): King kanadai miniszterelnök kijelentette, hogy a szicíliai hadműveletekben erős kanadai kötelékek vesznek részt. Hozzáfűzte, hogy még sok más hídfőállást kell létrehozni, hogy a tulajdonképpeni harc kezdetét vehesse.

Bázel. (Bud. Tud.) A Basler Nachrichten jelenti Isztanbulból, hogy Bulgáriában bizonyos elővigyázatossági intézkedéseket léptettek életbe. Azokat a tartalékos csapatokat, amelyek eddig Szófiában állomásoztak, a szicíliai partraszállás után áthelyezték az égi-tengeri védővonal meg-

erősítésére.

Isztanbul. (MTI.) A szövetségesek szicíliai partraszállása a török közvéleményt is foglalkoztatja. — A Dzsuinguriet úgy véli, hogy hiábavaló hangoztatni, hogy a németek és olaszok harciszelleme meggyengült. Légiterrortámadásokkal a harci szellemet nem tudják megtörni.

Ujabb partraszállásokat hajtottak végre az angolszások

Berlin. (MTI.) Mind a két hadszíntéren nem csökkenő heves-séggel folynak a harcok. Sziciliában a küzdelem az újabb partraszállások következtében szélesebb területre terjedt ki. A keddre virradó éjjel partraszállás Liccata és Gela körzetében lehetővé tette az ellenség számára az arcvonal kiszélesítését, másrészt azonban még mindezekig sem sikerült az ellenségnek egyetlen egységes arcvonalat teremteni. A harcok a sziget két részében és pedig a délkeleti részen Siracusa és Pachino között, valamint a nyugati részen Liccata és Gela között folynak. A partraszálló csapatok előnyomulása a parttól lehetővé teszi a német és olasz csapatoknak, hogy tervezett akciójukat megkezdhessék. — Eddig csupán az előretolt részek bocsátkoztak harcra.

A keleti arcvonalon tovább folyik a második világháború legnagyobb anyagcsatája. A harcra vetett anyag az előző napival szemben tovább emelkedett. A döntés ideje még nem érkezett el. Tényként megállapítható, hogy a német csapatok lassan, de biztosan nyomulnak előre.

Öt hídfője van az ellenségnek Sziciliában

Róma. (MTI.) A kedden délben kiadott olasz hadijelentés öt helységet említ, ahol az ellenségnek sikerült hídfőt létesítenie. A hídfők közül Liccata és Gela 30 kilométernyi, Gela és Pachino 80 kilométernyi, Pachino és Siracusa 45 kilométernyi és Augustia, valamint Siracusa 20 kilométernyi távolságra vannak egymástól. Ez mutatja, hogy a tengelyalakulatok megakadályozták az egymáshoz közelálló hídfők létesítését. A Lavoro Fascista rámutat arra, hogy a fontos hadműveletek még hátra vannak és kiemeli, hogy az ellenséges harcmozdulatok még csak a parti szegélyen folynak. Az angolszások-

nak légi és tengeri fölényüket kihasználva sikerült lábukat megvetni. Ami az ellenség erejét illeti, a lap megállapítja, hogy az Északafrikában összpontosított kétezer különböző hajóból mintegy ezret használtak fel. A szicíliai hadihelyzet még mindig kezdeti állapotban van. Az angolszások eddig csak olyan területen működtek, ahol hadihajóik és repülőik tüze védi őket. A lap szerint nagy közelharcok várhatók, amelyben az ellenség repülőit csak részben és tengeri erőit egyáltalán nem tudja felhasználni. Arra is gondolni kell, hogy a tengely ép ezekbe a harcokba veti be tartalékjait.

„Az ellenségnek nem szabad előnyomulni!”

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: A délutáni lapok részletesen beszámolnak a szicíliai harcokról. A Lavoro Fascista azt írja, hogy a harcok sulyosak, de még csak a kezdeti fázisban vannak. A döntő esata ideje még nem érkezett el. A jelek arra engednek következtetni, hogy a harcok sokáig tartanak és sulyosak lesznek. Az olasz nép nagy figyelemmel kíséri az eseményeket. Nyugodt határozottságot és elszántságot tanúsít Szicília lakossága és a katonaság is. Az ellenségnek nem szabad előnyomulni. A partraszállás sikerült, mert erős tengeri és légi erőt összpontosítottak a támadók. Csapatunk azonban ellen-

támadásra indultak és sok helyen szétszórták az ellenséget.

Eisenhower és Montgomery Sziciliában

Bern. (Bud. Tud.) Eisenhower tábornok Sziciliába érkezett és megsejmelte az inváziós csapatokat, majd elhagyta a szigetet.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Német harci- és csatarepülőgépek a szicíliai part közelében bombákkal és tüzfegyverekkel szakadatlanul támadják az ellenséges erőket. Siracusa közelében sok gépjárművet felgyújtottak.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Olasz repülőgépek Augustia és Siracusa között egy 4000 tonnás hajót elsüllyesztettek. Egy 8.000 tonnás hajót sulyosan megrongáltak. Torpedóvető repülőgépek megrongáltak egy tízezer tonnás cirkálót. Siracusa előtt egy nagy csapatszállítóhajót rongáltak meg az olasz repülők.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Sziciliáért folyó csata — hangoztatják Berlinben — még kifejlődésének első szakaszában van. Az angolok és amerikaiak már most érezhetik utánpótlási nehézségeikkel küzdenek.

Bern. (Bud. Tud.) A legújabb hírek

Tisztítsa
 meg szervezetét a belekben felhalmozódott salaktól, ha nincs is éppen székrekedése
 Jó tisztító hashajtó a **DARMOI**

szerint Montgomery is Sziciliában tartózkodik és vezényli a 8. hadsereg hadműveleteit.

Ujabb 407 szovjet páncélost semmisítettek meg

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Szovjet fokozott elvárására jellemző, hogy a német csapatok hétfőn 407 szovjet páncélost semmisítettek meg. A német ellentámadás fokozott mértékben semmisíti meg a bolsevista hadsereg maradványait. A keleti arcvonal ezen a részen 250 kilométer hosszúságú seb táton. A német visszacsapás sikere következtében a bolsevisták kénytelenek szakadatlanul új erőket felhasználni a hiábavaló ellenállásra. Német hadmozdulatoknak később az volt az eredményük, hogy több hídfő lényevbolsevisták két páncéloscsoportját és hat tüzérszlopát felmorzsolták. A bolsevisták hétfőn 103 repülőgépet vezettek

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Bjelgorodi csata esúcspontra felé közeledik. A német ékek egyre tovább haladnak kelet, illetőleg észak felé. Az ellenfél minden kísérlete, hogy a német előnyomulást feltartóztassa, meghiúsult. A szovjet mind több területet veszít a német támadással szemben.

Helsinki. (MTI.) A Németország-ból visszatért finn önkéntes zászlóaljkat feloszlatták. A zászlóaljhoz tartozó katonákat a finn hadseregbe osztják be.

Súlyos tengeri csata dúl a japán és amerikai hajók között

Bern. (Bud. Tud.) Mc. Arthur tábornok főhadiszállásáról jelentik, hogy a Kulai öbölben az Uj-Georgia-sziget közelében sulyos tengeri csata dúl. A japánok állítólag egy cirkálót és 3 rombolót vesztek. Amerikai veszteségről nem közöltek jelentést. A szembenálló flották erejéről sem érkeztek hírek.

Meghalt Martzy Mihály, a Magyar Népközösség bányászati tagozatának elnöke

Temesvárról jelentik: Martzy Mihály, a Magyar Népközösség bányászati tagozatának elnöke, a Temesváron megjelenő Déli Hírlapnak, a Romániai Magyar Népközösség lapjának fő- és felelős szerkesztője, a Katolikus Népszövetség egyházmegyei szervezetének elnöke, hosszas szenvedés után kedden 59 éve korában meghalt. Az elhunyt édesapja volt Martzy Johanna ismert hegedűművésznek.

Marty Mihályt Nagyváradon is sokan ismerték. A Magyar Lapok olvasói (akkor még Erdélyi Lapok voltak!) sok kedves és szép írását élvezhették. Martzy Mihály sokszor járt Nagyváradon ma már világhírű hegedűművész leányával, Johannával. Halála általános részvételt keltett Nagyvárad magyarsága körében.

Hazai Iskolák, Nevelőintézetek és Internátusok Ismertetője

Befejeződtek az előadások az iskolákban, itt van a beiratások gondja. A szülőknek nagy fejtörést szokott okozni, hová adják gyermeküket. Különösen a vidékieknek okozott sokszor nagy problémát a megfelelő hely kiválasztása. Sok mindent mérlegelni kell. Ezekben a nehézségekben kiváló segítséget nyújt dr. Ozorai Frigyes székesfővárosi ny. középiskolai főigazgató könyve, Hazai Iskolák, Nevelőintézetek és Internátusok Ismertetője.

Az Ismertető felöleli a hazai iskolák és nevelőintézetek, szaktanintézetek és tanfolyamok, gazdasági és ipari, valamint pedagógiai tanintézetek adottságait, felvételi feltételeit és képesítéseit. Foglalkozik a tehetséggondozással is és számos figyelemreméltó szakcikket közöl.

Szülőknek és nevelőknek nagy szolgálatot tesz e könyv s ezért figyelmükbe ajánljuk.

Nem kobozható el a zálogba adott rádiókészülék

Az elsőfokú rendőri büntető bíróság elrendelte egy rádiókészülék elkobzását, mert a tulajdonosa a gépet zálogba adta egy ismerősének, aki a zálogba vett gépet saját lakásán működtette. Fellebbezés folytán a Kihágási Tanács az ítéletet megsemmisítette és a terhelte a vád és következményei alól felmentette. Megállapította a Kihágási Tanács, hogy az érvényben lévő rendeletek nem tartalmaznak tiltó rendelkezést a rádiókészülék zálogba adására. De nem büntethető a gép eredeti tulajdonosa azért sem, mert a jóhiszeműen, kezijálogként átadott vevőkészüléket a záloghitelező a maga céljaira használta. (Magy. Tud.)

Hirdetéseket telefonon nem vesz fel a Kádóhivatal

Mit tartalmaz az üzletek, üzemek, berendezések és árukészletek igénybevételéről szóló rendelet?

Mit kell bejelenteni az igénybevett üzlet tulajdonosának?

Üzleti (üzemi) felszerelési tárgyakra bejelentése, zár alá vétele és igénybevétele

4. §.

(1) Azt az iparost (kereskedőt), akinek iparjogositványja a R. 2. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés folytán érvényét veszítette, vagy aki iparjogositványának felülvizsgálását a R. 2. §-ában foglalt rendelkezéseknek meg nem felelően kérte, az illetékes miniszter felhívhatja, hogy az ipar (kereskedés) folytatásához használt felszerelési tárgyakat (berendezést) a felhívás kézhezvételétől számított nyolc nap alatt a kereskedelmi és iparkamarának jelentse be.

(2) Az (1) bekezdésben említett bejelentést három példányban kell benyújtani. A kereskedelmi és iparkamara a bejelentés egy példányát a benyújtott igazoló záradékkal ellátva a bejelentőnek visszaadja, egy példányát az illetékes miniszterhez felterjeszti, egy példányát pedig megőrzi.

5. §.

(1) A bejelentési köteleesség (4. § (1) bekezdés) alá eső felszerelési tárgyak (berendezés) a felhívás kézbesítésétől kezdődő hatállyal zár alá vétetnek.

(2) A zár alá vétel hatálya megszűnik, ha

a) az illetékes miniszter a R. 3. §-a értelmében a bejelentőnek az ipar (kereskedés) folytatását megengedi;

b) a bejelentő a zár alá vett felszerelési tárgyakkal (berendezést) a jelen rendelet rendelkezéseinek megfelelően bérbeadja vagy eladja, vagy azokat a jelen rendelet alapján igénybeveszi;

c) az illetékes miniszter a zárt feloldja.

(3) A bejelentő a zár alá vett felszerelési tárgyakat (berendezési) a felhívás kézbesítésének napján meglévő állapotban, saját költségén a rendes kereskedő gondosságával megőrizni köteles.

6. §.

(1) Az elsőfokú iparhatóság — a kereskedelmi és iparkamara javaslatára — felhívhatja a 2. §. (1) bekezdésében említett iparost (kereskedőt) által az ipar (kereskedés) folytatásához használt felszerelési tárgyakra (berendezésnek) bérbeadóját, hogy a bérletet azonnali hatállyal szüntesse meg és a felszerelési tárgyakat (berendezést) v. azok egy részét a megjelölt iparosnak (kereskedőnek) adja bérbe.

(2) Az (1) bekezdésben említett felhívásnak akkor is helye van, ha a felszerelési tárgyakat (berendezést) a tulajdonos maga vagy más személy nem bérleti jogviszony alapján használja, feltéve, hogy iparjogositványja a R. 2. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés folytán érvényét veszítette, vagy az ipar (kereskedés) továbbfolytatásának megengedése iránt előterjesztett kérelmét az illetékes miniszter a R. 4. §. vagy 7. §-a értelmében elutasította.

(3) Az (1) bekezdésben említett felhívásnak helye van a 2. § (3) és (4) bekezdésében említett felhívással, illetve ideiglenes igénybevétellel kapcsolatban az olyan felszerelési tárgyakra (beren-

dezésekre) vonatkozóan is, amelyek az üzlet (üzem) helyiséghez tartoznak.

(4) Ha a bérbeadó, illetve a tulajdonos a felhívásnak a megszabott időben nem tesz eleget, az elsőfokú iparhatóság a felszerelési tárgyakat (berendezést) vagy azok egy részét a megjelölt iparos (kereskedő) részére ideiglenesen igénybe veszi.

(5) A 2. § (5)–(9) bekezdésében foglalt rendelkezéseket a jelen szakaszban meghatározott esetben is megfelelően alkalmazni kell.

7. §.

(1) Az elsőfokú iparhatóság — a kereskedelmi és iparkamara javaslatára — felhívhatja a 2. §. (1) bekezdésében említett iparost (kereskedőt) által az ipar (kereskedés) folytatásához használt felszerelési tárgyakra (berendezésnek) a tulajdonosát, hogy a felszerelési tárgyakat (berendezést) vagy azok egy részét a megjelölt iparosnak (kereskedőnek) adja el.

(2) Ha a tulajdonos a felhívásnak a megszabott időben nem tesz eleget, az elsőfokú iparhatóság a felszerelési tárgyakat (berendezést) vagy azok egy részét a megjelölt iparos (kereskedő) részére igénybe veszi.

(3) A tulajdonos és a megjelölt iparos (kereskedő) közötti jogviszony tekintetében az adásvételre fennálló jogszabályok irányadók. Ha a felek a vételárban vagy egyéb feltételekben nem tudnak megállapodni, a vételár összegét, esetleg a többi feltételeket is — a kereskedelmi és iparkamara javaslatára — az elsőfokú iparhatóság állapítja meg.

(4) A vételár a forgalmi érték alapján kell megállapítani. A vételárt az átadással egyidejűleg készpénzben kell kifizetni. Méltánylást érdemlő esetben az elsőfokú iparhatóság a vételár megfizetésére legfeljebb hatvan hónapig terjedő részletfizetési kedvezményt engedélyezhet. A havi részleteket egyenlő összegben kell megállapítani és azokat havonként előre kell fizetni. Egy részlet megfizetésének az elmulasztása esetén az egész hátralékos összeg esedékessé válik. Az eladó a le nem járt részletek után a birtokba vétel napjától a m. kir. postatakarékpénztár által a betétek után mindenkor fizetett kamatnak megfelelő kamatot követelhet.

(5) A vételárát megállapító jogerős véghatározat végrehajtható közokirat (1881. LX. tc. 1. §-ának h) pontja).

(6) Azt a felszerelési tárgyat (berendezést), amelynek vételára megfizetésére az elsőfokú iparhatóság részletfizetési kedvezményt engedélyezett, a vételár teljes megfizetése előtt csak az elsőfokú iparhatóság engedélyével és az általa megállapított feltételek mellett szabad elidegeníteni vagy zálogba adni.

Nyersanyag- és árukészlet bejelentése, zár alá vétele és igénybevétele

8. §.

(1) Az az iparos (kereskedő), akinek iparjogositványja a R. 2. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés folytán érvényét veszítette, köteles a jelen rendelet hatálybalépése napján birtokában vagy birtolatában levő nyersanyag- és árukészletet nyolc nap alatt a kereskedelmi és iparkamarának bejelenteni.

(2) Az az iparos (kereskedő), akinek kérelmét az ipar (kereskedés) tovább-

folytatásának megengedése iránt az illetékes miniszter a R. 4. §. vagy 7. §-a értelmében elutasította, köteles az iparjogositvány hatályának megszűntekor birtokában vagy birtolatában levő nyersanyag- és árukészletet az iparjogositvány hatályának megszűnésétől számított nyolc nap alatt a kereskedelmi és iparkamarának bejelenteni.

(3) Azt az iparost (kereskedőt), akinek kérelmét az ipar (kereskedés) továbbfolytatásának megengedése iránt az illetékes miniszter a R. 4. §. vagy 7. §-a értelmében elutasította, az elsőfokú iparhatóság — a kereskedelmi és iparkamara javaslatára — felhívhatja, hogy birtokában vagy birtolatában levő nyersanyag- és árukészletet a felhívás kézhezvételétől számított nyolc nap alatt a kereskedelmi és iparkamarának jelentse be.

(4) Az (1), (2) és (3) bekezdésben említett bejelentést három példányban kell benyújtani. A kereskedelmi és iparkamara a bejelentés egy példányát a benyújtást igazoló záradékkal ellátva a bejelentőnek visszaadja, egy példányát a közellátási felügyelőségnek megküldi, egy példányát pedig megőrzi. (Folytatjuk.)

Milyen munkahelyeket tart nyilván a Munkaközvetítő hivatal

A nagyvárad m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső-u. 28. Telefon 25-76) jelentése az 1943. évi július hó 14-én kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 92 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

1 hadógos, 3 asztalos, 7 gyárimunkás, 3 gyárimunkásnő, 1 napszámos, 2 szolga, 2 bejáró-takarítónő, 1 mindenese, szakácsnő, 4 állandó háztartásj alkalmazott, 1 mosó-vasalónő. Összesen: 25 egyén.

Foglalkozást keresnek: 13 ipari szakmunkás, 42 gyári betanított és egyéb segédmunkás, 3 szolga-kifutó, 4 bejáró-takarítónő, 25 állandó háztartásj alkalmazott, 2 tisztviselő, 1 tisztviselőnő. Összesen: 93 egyén.

Elhelyezkedést kereső tanoncok:

1 géplakatos, 1 hentes. Összesen 2 egyén.

Bétfelendő tanonchelyek:

1 sütő.

Szegény kis égrélszakadtak

Egy nagyvárad cserkész édesapja levelet intézett hozzám, amelyben a Barátka-környéki táborozásról írt egyik cikkemnek a KIE csapatáról szóló részét kifogásolja. Rosszul esik a levélírónak, hogy szegényes felszerelésük találtam az önhibáján kívül sátrak nélkül táborozó csapatot és a nagyvárad agrólszakadtságának neveztem a nagyvárad gyerekeket.

Közlő a levélíró, hogy a szóbanforgó, Károlyi Gáspárról elnevezett, 339-es számú cserkészcsapat még a román megszállás idejében alakult és olyan lelkes, magyar munkát végzett, hogy a szinte még gyermeki korban lévő vezetői a román hadbíró előtt is álltak. Kell azt tudni, — folytatja, — hogy a csapat irányítása kitűnő, minden tekintetben megbízható kezekben van s hogy a szülők mellett szeretettel támogatja ezt a csapatot, amelynek sátrakon kívül kitűnő felszerelése van, a nagyvárad református társadalom. Tudni kell továbbá, — írja — hogy ez a csapat minden cserkészmozduláson, kiképző táborozáson jelen van és ez alkalmakkor első helyeket vív ki ügyességével, lelkeségével. Kedvesek, hecsületesek, buzgók ezek a fiúk s csak pártfogásra, elérésre érdemesek, nem pedig lekicsinylésre. A csapat egyik tagja lemondott a másutt kínálkozó kényelmes nyaralásról, hogy bajtársaival együtt lehessen, egy másik pedig, egyike a hadbíró előtt állítottaknak, gyalog indult el vasárnap reggel Nagyváradról a 60-70 kilométeres útra, hogy helyzetéhez képest bár egy pár órát töltsön csapatával. Ilyen szép példákat tud felmutatni ez a csapat, nem szabad tehát kedvüket szegni, mert máris katonái a szűk jövőnek és szívvel-lélekkel végzik a „Jó munkát”. Rosszul esne, fejezi be levélét a nagyvárad cserkész édesapja, ha megállapításait nem helyesbítene...

Kisső meglepett ez a levél, mert én, ha lehet, még több szeretettel szemléltem a nagyvárad fiúk táborozását, mint a többi csapatét és ugyanolyan szeretettel igyekeztem a beszámolót is megírni róluk. Viszont: csakugyan agrólszakadtságnak tüntek fel a többi csapathoz képest, mert a levélíró is megállapítja, hat napon át sátrak nélkül táboroztak a szabad ég alatt s éjszakára a táborhelytől több kilométerre lévő községhez kellett meghuzódniuk. Dicséretre szolgálnak a csapatnak, hogy ezt a nehéz helyzetet, mint irtam is, jókedéllyel, zúgolódás nélkül viselte el. Arról nem tehetnek sem a cserkészek, sem a parancsnokuk, sem pedig a debreceni cserkészkerület vezetői, hogy a Szövettség által idejében elküldött sátrak csak hat napos késéssel érkeztek meg a helyszínre. Ez nem kisebbíti a csapat érdemét, amelyet elismerés illet meg már azért is, mint erre riportorozatom további részében rámutattam, hogy 34 cserkészzel képviselte Váradot a nagyváradban, ahová az egész város összesen csak 54 cserkészt tudott küldeni.

A szülők érzékenysége természetes, de azt hiszem, a KIE csapat kedves cserkészenek édesapja mégis félremagyarázta soraimat, mikor együttérzés és elismerés s talán a lokálpatrióta mások ellen irányuló elégedetlensége helyett szeretetlenséget és lekicsinylést magyarázott ki azokból. (j. b.)

Szerencsétlenség és öngyilkosság. Hilik Róza három éves gyermek, váncsodi lakos. Mezei Mihály konyhájában egyedül maradt a nyitott tűzhely mellett. A gyermek közölte a nyitott és égő tűzhelyhez, megégett és meghalt.

Nagy Sándor 30 éves református vallású kereskedő 30-án valószínűleg rendezetlen anyagi viszonyai miatt felakasztotta magát. Mire megtalálták már halott volt.

70 esztendő a váradi nagy kolerajárvány

Érdekes adatok a váradvelencei „Megholtak Anyakönyvének” lapjairól

Nagyvárad, július hó.

Hetven év távlatából is megdöbben a lelkünk, midőn olvassuk, hogy förtéztelendő Kovács József váradvelencei plébános 1873 július 14-én tizennégy hívet kísérte utolsó útjukra. A plébánia történetének sárguló lapjai ily szomorú adatokat sem azelőtt, sem azután nem jegyeztek fel. Talán az utolsó ítélet harmonái lesznek félelmetesebbek, mint

amilyen lehetett 1873 július 14. amikor csaknem egész nap és szünet nélkül zúgtak a katonavárosi harangok az éppen tiz évét jubiláló templom tornyában. A jubileum tedeumos örömet szomorúságra, gyászra hangolta le a mindennap többzör is felsíró circumdederunt és az öröm és boldogságtól kipirult arcok helyett a halál rózsáit ültette el a kérlelhetetlen gyilkos: az 1873-i rettenetes váradi kolerajárvány.

kihez jött, miért jött, csak annyira emlékezem, hogy hirtelen rosszul lett, alig bírta meggyóntatni Kovács gazdám s a szent kenet közben már utolsó dobant az szíve. Jött az orvos, elállt a lélekzete is, kétségbeesve mondotta ki a halál okát:

„Heger Ferenc neje, Heger Karolina 44 éves korában, 1873 június 6-án meghalt choleraiban.”

Még aznap el is temették. Talán a nagy rémülettől nem is tudtak szóhoz jutni, csak harmadnapra, június 8-án, attól kezdve azonban szünet nélkül beszéltek: kolera, kolera, kolera! Jellegzetes a nagy rémületre, az öreg Kovács plébános szomorúságára, hogy — aki egyébként példás pontosságú anyakönyvezető volt — a június 22-én vízibetegségben meghalt Enczenberg Annát 59 és 61 szám alatt kétszer is elkönyvelte, pedig egészen bizonyos, hogy Enczenberg Anna csak egyszer halt meg.

Beszélgetés a régi anyakönyvekkel

A mult örömet és bánatát megéklő krónikás, az eseményekre éber figyelemmel vigyázó riporter legjobb interjú nem az élő személyektől, hanem az élettelen feljegyzésektől nyeri. Az árja igazolás korában nem is olyan szokatlan dolog ez: sem az orvosnak, sem a riporternek, sem pedig az örök nyugalomra és megőrzésre ítélt, lassan-lassan elmúlásba sárguló anyakönyveknek. Menjünk hát interjúra kérni!

tett „Várallyára” (Nem kis út volt az akkor, nem csilingáltak a villamosok, nem száguldtak az autók, mérges krumpliköveken kellett a szegény váradi halandónak kifáradnia, hogy lássa a híres katonavárost. Aki délután jött rokonokat látogatni, az éjszakára itt is maradt.) Ki tudná megmondani, hogy

A halál siralomháza: a cholera-ház

Június végéig még volt idő és alkalom a kolerasókat és koleraanyagokat az u. n. „cholera-ház”-ba szállítani, ez volt az ő szomorú lakhelyük és innét ballagtak az öreg temetőbe. Csikos Mária 30 éves leány volt az első lakója a koleraháznak. Később már a legtöbb hirtelen rosszul lett és meghalt, mielőtt még a koleraháza vihették volna. Orvosok, gyógyszerészek tehetetlenül álltak a szörnyű pestissel szemben.

Két sokat járt lábát a hot egészíti ki. Föld felé görbülő alakja tudja, érzi a sorsát. Segélyt kér, nem vár ő már semmit az élettől: csak segélyt!

— Isten hozta Mari néni! Beszéljen csak!

Először szemmeláthatólag csodálkozik, hogy még töle is kérdeznek valamit, hiszen már hosszú évek óta még a kérését sem mondja el egészen és kezében az adománnyal tovább mehet. Most

kényelmesen leültetik. Szeme felragyog, mintha nem is lenne süket, minden kérdést meghall és beszél:

„Lelkem, tisztelendő úr, az volt egy borzasztó idő! Még a háborúkat is felülmutta! Tetszik tudni, drágám, minden ember zsebében ott volt a fokhagyma és ecet. Ecetbe tett fokhagymával dörzsölték az emberek magukat és így gyógyították ezt a rettenetes betegséget. Egy kis fokhagymáért és ecetért akár egy ökröt lehetett kapni. Az emberek egészségesen mentek munkába, nap-számra s egyezzer csak anélkül, hogy egy szót is szólhattak volna, összeestek és meghaltak. Volt olyan ház, ahol mindenki meghalt. Én akkor 15 esztendő voltam és látja lelkem, nem haltam meg.

— Köszönöm Mari néni. Nagyon jól tette, hogy nem halt meg. Ki mondta volna most el nekem, ki bizonyította volna, hogy a „Megholtak Anyakönyve” valót mondott. — Mari néni most dupla segélyt kap, azaz nem is segélyt, hanem tiszteletdíjat a tanuskodásért és híradásért. Megérdemli. Kevesen vannak ma már, akik megélték és élnek, ha beszélnek is róla, legtöbb már csak a nagyanyó meséjéből tudja.

1873-ban nagy kolera volt Váradon! Hetven esztendőre emlékezünk és egész szívvel átérezzük a mindenszentek listáit: a döghaláltól... ments meg Uram minket!

Még egyet! Miért kértünk interjú Váradvelencétől? Azt is megírjuk. Váradvelence ugyan harmadik kerülete a városnak, de a patina az övé. A Szent László alapította város itt terült el. Ez a bölcsője Olaszinak, Ujvárosnak: Nagyváradnak. Tanunk az öreg vár omladozó fala: régmúlt és jövődő dicsőségünk záloga. Zitzmann Ferenc.

Bekopogtatunk a Szent István-tér 2. szám alatt lévő váradvelencei öreg plébánia aajtán. Ha ezek az öreg falak beszélni tudnának, mennyi mindent elmondanának! Kívülről úgy néz ki, mintha ez is kolera lett volna, bent azonban virágos az udvar, a püspökség jóvoltából gyönyörűen rendbehozott, parkettás szobák fogadnak. Itthon van a hetven éves „Megholtak Anyakönyve”. Hozzáfordulok, kérdezem s máris nyúl a kezem utána. Kopott öreg könyv, a plébánia harmadik gyermeke. 1864-ben született, 24 évet élt, 201 lapja mind tele halottakkal. Az utolsó öt lap üres. Talán nem bírta el a sok szomorúságot: 24 év bimbóhullásait, óriás tölgynek ígérkező fiatalok kidőlését, fáradt agastyánok elköltözését és kérte volna nevelőjét, hogy több halált ne írjon belé, elég volt. Még az 1888-ik év végén halálra szánt egyet, mert adatok nélkül ott szerepel a 105. szám, de úgy látszik, hogy erre már nem vállalkozott senki sem! 1864 január 1-én az 1 hónapos Gligor Mihály kezdte meg, akit a „rák” oltója csípett le az élet fájáról és december 18-án Milák János 4 éves fiúcska fejezi be, akinek kicsiny tüdejé osak négy évig bírta az élet lehetét.

13 anyakönyvi oldal tanúsága

— Méltóztassék valamit mondani „öreg úr” a 73-as nagy kolerajárványról, — szólók az anyakönyvhöz. Mintha azt mondaná erre: nagyon szívesen, tessék felütni 79—92. lapjaimat és ezzel kényelmesen kezembe helyezkedve beszélni kezd. „Már 53-ik hívet kísérte a jó öreg Kovács plébános utolsó útjára — meséli csöndesen — amikor talán éppen a kis kéthetes Neubauer Józseka temetőéről hazatérve beteghez hívták. A váradvelencei 20. sz. házban lakó Heger Ferencné úgy látszik látogatába jöhe-

Rettenetes! Már a 92. oldalnál vagyunk és még mindig a szomorú ref-rén kolera. Szeptember 2-án, első apostoli királyunk: Szent István ünnepe. Mintha a nagy Szent is megokalta volna és véreinek segítségére sietett volna. Lett az utolsó áldozat: Rimóczi József, Nagy Karolina férje, 38 éves. Várallya 191. sz. a. lakos. 53-al kezdődött és 188-al végződik. 135 virágzó magyar élet esett el a kolera frontján! A számok között nem magas és mégis ha átgondoljuk: hány bölcső ringott volna 70 esztendő alatt e 135 vértanu nyomdokai-ban, hány pár állt volna Oltár elé, hogy hűséges szeretettel esküdvé, belépjenek a földet és fajt gyarapító, szépitő teremto munkába! Elég volt, kedves „Megholtak Anyakönyve”, köszönöm a fáradságot, ne tovább!

Mit mond az élő tanú?

Ebben a pillanatban kopog be a plébániai iroda aajtán özv. Szabó Sándorné, szül. Hamza Mária, 85 éves néni.

Megállapították a fagylalt és a cukrászsütemények új árát

24, 32 és 44 fillér egy adag fagylalt. 60 fillér a legdrágább süteményszület

A közellátási miniszter újból megállapította a cukrászsütemények árát. A legmagasabb fogyasztói ár a következő: (1. sz. az I. csoportba, 2. sz. a II. csoportba, 3. sz. a III. csoportba sorolt cukrászdákban): teasütemény különként 14, 13,12 pengő, kis sütemények (mignon) darabonként 36, 34, 28 fillér, nagysütemények: tortaszütemények, linzerfélék, pitefélék, vajasztészták, kávéssütemények darabonként 60, 54, 50 fillér. Ezek az árak azokra a cukrászsüteményekre vonatkoznak, amelyek a rendelkezésben felsorolt nyersanyagokból az előirt mennyiségből készülnek. Az előirt mennyiségnél kisebb mennyiség felhasználásával készült sütemények ára mindhárom csoportba tartozó cukrászdákban a következő: teasütemény különként 10 pengő, kis sütemények darabonként 26 fillér, nagysütemények, tortaszütemények, linzerfélék 46, pitefélék 42, vajasztészták, kávéssütemények 44 fillér, egyéb sütemények különként 6,60 pengő darabonként 40 fillér.

A II. csoportba tartozó cukrászdákra megállapított árakat alkalmazhatják a főváros területén, továbbá a törvényhatósági joggal felruházott, valamint megyei városokban azok a cukrászdák, amelyeknek az átlagosnál magasabb rezsije és alkalmazottainak száma azt indokoltá teszi és amelyeknek a helyi ipartestület javaslatára a fővárosban a közellátásügyi miniszter, a törvényhatósági jogu, valamint a megyei városokban a polgármester arra engedélyt adott. Az I. vagy II. csoportba nem tartozó cukrászdák, a III. csoportba tartozó cukrászdákra megállapított árakat számíthatják.

Külön rendelettel állapították meg a fagylalt árát. A fagylalt legmagasabb viszonteladói ára literenként 4,50 pengő, cukrászdák, espresszók, fagylaltozók és utcai fagylaltárusok által eladott fagylalt legmagasabb fogyasztói ára 28 köbcentiméteres adag tölcserben adagonként 24, 40 köbcentiméteres adag 32, 56 köbcentiméteres adag 44 fillér, ülvendégek részére csészében vagy pohárban deciliterenként az I. csoportba sorolt cukrászdákban 1,30, a II-ban 1,10, a III-ban 0,90 pengő.

**Pártoljuk
a keresztény
kereskedelmet**

Szent László nyomda R. T. Nagyvárad

Szép betűkkel berendezett könyvnyomdája készít mindenemű nyomtatványokat, izlves kivitelben.

Rendeléseket felvesz telefonon is a nyomda. Telefon: 12-27.

Igy kell kiszámítani a munkások új bérét!

Különbséget kell tenni a hadi és rendes üzemek között

A kormányának a munkabérek újabb szabályozása tárgyában megjelent 3630—1943. sz. rendelete úgy a munkaadók, mint a munkavállalók körében sok vitára és félreértésre adott alkalmat. A rendelet korántsem olyan egyszerű és könnyen áttekinthető, mint az előző fizetésemelő, illetve drágasági pótlékok megállapító rendelkezések voltak. Magyarazatát abban kell keresnünk, hogy míg a korábbi fizetési módosító rendeleteket az 1940 október 5-én rögzített munkabérekre, mint egységes fizetési alapokra, százalékos összegben állapította meg, addig az utolsó időben a munkabérek aránytalanságai miatt az egyenlő százalékos alkalmazásán nem volt lehetséges.

Különösen a hadiüzemekké vált gyárak és a kisipar munkabérei között mutatkozott aránytalanság. A gyárparban a munkásság nagyrésze 30 százalékos drágasági pótlékkal növelt rögzített vagy ettől alig eltért munkabérért dolgozott, a kis- és kézművesben a munkabérek kifutottak.

A kisiparosok, hogy megtarthassák munkásaikat, emelték a munkabéreket. A gyárparnál az elsőrendű élelmezési és nem ritkán a fontosabb ruházati cikkeknek természetbeni kiosztásával a munkások hozzátartozóit megkímélték a sorbanállás kellemetlenségeitől, viszont a kisiparban foglalkoztatott alkalmazottak természetbeni könnyítést nem kaptak. A hadiüzem parancsnoka egyéb eszközökkel is határt tudott szabni a béremeléseknek, viszont a nem hadiüzemekben egészen egyéni bérek alakultak ki.

Az azonos szakmákhoz tartozó munkaadók is teljesen eltérő munkabéreket fizetnek, így főként ez a magyarazata annak, hogy a mostani bérszabályozás nem lehetett egységes és olyan könnyen áttekinthető, mint az előzők voltak. A kormányrendeletnek nemcsak a dráguláshoz mért fizetési pótlék engedélyezése volt a feladata, hanem az is, hogy a bérekben mutatkozó aránytalanságokat kiegyenlítse.

AZ ALAPBÉRBŐL KELL KIINDULNI

Nézzük már most, hogyan is kell tehát az alkalmazottak járandóságait helyesen kiszámítani. Az alkalmazott mai bérének kiszámításánál az alaphérből kell kiindulni. Alaphér a rendelet megjelenését megelőző napon, június 30-án, akár megállapodás, akár szokás, vagy rendelkezések alapján az alkalmazottnak a korábban engedélyezett — 30 százalékos (7+8+15 százalékos) drágasági pótlékok is magában foglaló — járandóságának 77 százaléka. A 30 százalékkal növelt rögzített bér nagyon sok kisiparos, vagy nem hadiüzemtulajdonos, akár a munkavállaló kérésére, akár önként felemelte. Az emelés, vagy bérpótlék a 77 százalékos alaphér kiszámításánál figyelembe veendő. Tehát az alkalmazott alaphérének meghatározásánál a ténylegesen és valóban adott fizetést vagy járandóságot kell figyelembe venni.

Az alaphér kiszámításánál járandóságként kell tekintetbe venni — az egységben: havi, heti, napi, órabéren kívül — az eladott áruk meghatározott darabszáma vagy más mennyisége után előre meghatározott összegben megállapított jutalékok, jutalmak, a karácso-

ny ajándékok, ugyszintén a természetben adott járandóságot, ha a munkaadó által annak megváltásáért fizetett összeg nem igazodik a természetbeni járandóság értékéhez, vagy a megszerzéséhez szükséges összeghez. A darabszám szerinti dolgozó munkásoknál legcélszerűbb, ha a munkaadó az utolsó három hónapban fizetett átlagteljesítményt veszi figyelembe az órabér kiszámításánál.

NEM LEHET SZAMITASBA VENNI A TULÓRADIJAT

Az alkalmazott járandóságának megállapításánál nem lehet számításba venni a túlóradíjat az esetleges vasárnapi pótdíjat, az üzleti forgalom meghatározott százalékban megállapított jutalékát vagy más elnevezés alatt adott hasonló természetű járandóságot, az alkalmi segélyeket és a harmadik személyektől származó juttatásokat mint például a kiszolgálási díjat s boraválót.

Az elmondottak alapján kiszámított alaphérhez a hadi- és előkészítésre kötelezett üzemekben az alaphér 60 százalékát kell, mint drágasági pótlékokat, külön feltüntetve, de együttesen kifizetni. A nem hadi- vagy előkészítésre kötelezett üzemekben, főként kisiparosnál foglalkoztatott munkavállalók alaphéréhez 30 százalékos bérpótlékok kötelesek az üzemtulajdonos, illetve az iparos kifizetni, de a 30 százalékos kötelező bérpótlékokat az üzemtulajdonos illetve a kisiparos az alaphér további 20 százalékával növelheti, ughyhoz az ilyen helyeken dolgozó munkavállalók fizetése nem lehet több, mint az alaphér — a tényleges járandóság 77 százaléka — plusz 50 százalékos bérpótlék, vagyis, ha a munkaadó az alaphérre az 50 százalékos pótlékokat megadja, a rendelet megjelenése napján fizetett bér 15,5 százalékkal növelt összege. Ez a legmagasabb bér, amelynél többet a munkaadó 6 hónapig terjedhető elzárás büntetés terhe mellett nem fizethet. Például:

NÉHANY PÉLDA

I. Hadiüzemben vagy előkészületi üzemben:

A munkás órabére a törvényesen adott bérpótlékokat minimális munkabér és esetleges emeléseket figyelembe véve, óránként június hó 30-án	2,27 P
Julius hó 1-től ennek a 77 százaléka, mint alaphér	1,75 P
60 százalékos bérpótlék az 1,75 P után	1,05 P
A munkás részére fizethető legmagasabb bér	2,80 P

II. Nem hadi- és előkészületi üzemk, kis- és kézművesipar kereskedés stb.:

Feltételezve, hogy a munkás ugyancsak 2,27 P órabért kapott június 30-án. Julius hó 1-től ennek 77 százaléka, mint alaphér	1,75 P
Minimálisan kötelező 30 százalékos béremelés az 1,75 P után	0,53 P
Összesen:	2,28 P
	1,75 P

A 77 százalékos alaphér 50 százaléka, mint minimálisan fizethető munkabér 0,88 P
Összesen: 2,63 P

A 30 és 50 százalék között a munkaadó tetszése szerint állapíthatja meg a bérpótlék nagyságát figyelemmel a munkás teljesítményére és arra, hogy ezáltal a munkabérek kiegyenlítődjenek.

A kormány szilárdan eltökélt szándé-

Megjelent a Szent Orsolya-rendi Leánygimnázium és a Leányliceum évkönyve az 1942—43 iskolai évről

A következő tanévben megnyílik a liceum III. osztálya

Nagyvárad, július 14. Az Orsolyarend két kiváló intézetének évkönyve fekszik előttünk. A leánygimnázium évkönyvét Illyés M. Klotild, a leányliceumét pedig Orosz M. Emilia igazgatónő tette közzé.

A leánygimnáziumnak az elmúlt évben volt 281 osztályozott nyilvános tanulója és 20 osztályozott magántanulója. Az évkönyv kimutatást közöl a tanulók létszámáról 1920 óta. Ebből a táblázatból kitűnik, hogy fokozatosan emelkedett a tanulók száma és az idén érte el a legmagasabb számot. Az idei létszám az 1920-as létszám kétszeresénél is magasabb. Az idei iskolai évben összesen 51 tanuló nyert jeles osztályzatot.

Az intézet hitbuzgalmi életén kívül ki kell emelnünk tevékeny szociális szellemét. Az iskola fontosnak tartotta nevelésében a közösségi érzés minél erősebb kialakítását. Ezért a növendékek az évben is látogatták a szegényeket, a sebesült katonákat, karácsonykor szeretetsomagot készítettek szegény családjaik és a honvédek részére. Menekült családoknak bútorot vettek. A VIII. osztály egy szegény elemistát teljesen ellátott ruhával, cipővel és egész évben tiszorával. Azonkívül tevékenyen bekapcsolódott több helyi szociális mozgalomba és jelentékeny összeget gyűjtöttek hadicélokra.

ka, hogy a munkabérek és az árak szintjét rögzíti. Eppen ezért a munkabérrögzítéseknek főként a nem hadi- és előkészületi üzemekben a legnagyobb körültekintéssel és tárgyilagossággal kell eljárni. Az egyes termelési ágazatokban műhelyenként mutatkozó munkabérránytalanságokat ki kell egyenlíteni, de úgy, hogy az újonnan megállapított bér a munkavállalókat rosszabb helyzetbe nem hozza, hogy becsületes munkájukkal megtalálhassák megélhetésüket. Egyetlen magyar embernek sem lehet célja, hogy olyan munkabéreket állapítson meg és rögzítsen, amelyek a munkások megélhetését veszélyeztetik vagy munkakedvet csökkentik, annál kevésbé, mert az iparügyi miniszter a kiemelkedő munkateljesítményt a legfelső bértárat megállapítása esetén is különleges díjazásban részesítheti.

Az évkönyv szerint a növendékek egészségi állapota általában gyenge volt. Az intézet tanulói több tanulmányi kiránduláson vettek részt.

A Szent Orsolya-rend az iskolával kapcsolatban internátust is tart fenn, amely 100 növendéket tud befogadni.

A jövő tanév szeptember 1-én kezdődik. Különbözeti vizsgálat szeptember 2-án, a magánvizsgálatok szeptember hó 2. 3. 4-én, a javítóvizsgálatok 6-án, a pótbéiratások 6 és 7-én lesznek. Béiratási díj 50 pengő, évi tandíj 150 pengő.

A liceum két osztályában 48 osztályozott nyilvános tanuló volt az elmúlt iskolai évben, akik közül 1 kitűnő rendű, 3 jeles rendű, 24 jó rendű és 11 elégséges rendű volt. A liceum is tevékenyen kivette részét a hazafias, vallásos és szociális tevékenységből.

A jövő iskolai évben már megnyílik az intézet 3. osztálya is. A liceum első osztályába csak az a tanuló vehető fel, aki valamely hazai gimnázium vagy polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezte és tizenhetedik életévét még nem töltötte be. Béiratáskor felvételi és vegyes díjak címen minden tanuló 50 pengőt fizet. Az évi tandíj 150 pengő, amely havi részletekben is fizethető.

A javítóvizsgálatok szeptember hó 6-án, a pótbéiratások 6-án és 7-én lesznek.

Dohánytőzsdéket zárva kell tartani déli 1 órától 3-ig

Kik kaphatnak felmentést a rendelet alól?

A pénzügyminiszter módosította a dohányárudák zárórájáról szóló rendeletet. Az új előírások szerint a kizárólagos dohányárudákat hétköznapokon 13—15 óra között zárva kell tartani. Ott, ahol a vegyes kereskedések számára más időszakban állapítják meg a déli zárvatartás idejét, a kizárólagos dohányárudákat is a vegyeskereskedésekre megállapított időben kell zárvatartani. A déli kötelező zárvatartás alól az illetékes pénzügyigazgatóság felmentést adhat olyan kizárólagos dohányárudásoknak, akiknek árudája valamely nagy ügyfélforgalmat lebonyolító közhivatal székházában van elhelyezve, ha ott utcára való árusítás nem folyik és a hivatal ügyfeleinek postal vagy pénzügyi értékcikkkel, vagy hi-

vatalos úrlapokkal való ellátása indokoltá teszi, hogy az áruda nyitva legyen olyan időpontban, amidőn az ügyfélforgalom lebonyolódik. Ennek a kivételes mentességnek további előfeltétele azonban az, hogy az áruda a hivatal ügyfélforgalmának befejezése után az árudáknak egyébként engedélyezett nyitvatartási idő ellenére legalább két órán át zárva maradjon.

Kizárólagos dohányárudások a dohányon, dohánygyártmányokon, gyufán, szivarkahüvelyen, szipkán, pipán, postai és pénzügyi értékcikkeken kívül egyéb megengedett cikkeket csakis az e cikkek árusításával foglalkozó nyitvatartási üzemekre megállapított nyitvatartási idő alatt árusíthatnak.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40
 félévre 19.20, egy hóra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkszámánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adnak vissza.

**Árpád-házi Boldog Margit szenttéavá-
 tása.** Rómából jelentik: (MTI) Vatikáni
 hírek szerint kedden kora reggel a
 szertartások kongresszusa megvitatta
 Árpád-házi Boldog Margit szenttéavá-
 táásával kapcsolatos kérdéseket.

**Sigemicu japán külügyminiszter fo-
 gadta a német nagykövetet.** Tokióból
 jelentik: (MTI) A Német TI jelenti:
 Sigemicu japán külügyminiszter fo-
 gadta a tokiói német nagykövetet és
 hosszabb megbeszélést folytatott vele.

**Budapest lakosainak száma egy és
 negyed millió.** A fővárosi Statisztikai
 Hivatal abból az alkalomból, hogy Bu-
 dapesthez csatolták Csepel és Budaörs
 községek egy részét, újból feldolgozta a
 főváros népességének adatait. —
 Ezekből az előzetes adatokból kiderül,
 hogy Budapest lakossága már megkö-
 zelíti az egy és negyed milliót. Buda-
 pest lakosságának száma ma pontosan
 1.216.726 lélek.

Újra felépítik a toledói Alcazart. Blas
 Perez spanyol belügyminiszter Toledó-
 ban bejelentette, hogy a toledói Alca-
 zart újra felépítik. Reméli, hogy a mun-
 kálatokat a legrövidebb időn belül
 megkezdhetik.

**Felfüggesztették a 62 sportegyesület
 működési jogát.** Az MLSZ országos el-
 nöke 62 sportegyesület működési jogát
 azonnali hatállyal felfüggesztette, mert
 az illető egyesületek vezetői többszöri
 sürgetés ellenére nem állították ki és
 nem küldték be az Országos Sport Köz-
 pont által előírt tájékoztató lapot és
 kérdőívet. A mulasztó egyesületek já-
 tékjogának felfüggesztésén kívül egy-
 idejűleg fegyelmi és bírságolási eljá-
 rást indítottak meg az egyesületek ve-
 zetői ellen. A felfüggesztett sportegye-
 sületek között van több budapesti val-
 lalati sportklub, nagyrésztük azonban
 vidéki egyesület.

**KIOSZTOTTÁK AZ AUGUSZTUS-
 SZEPTEMBER HAVI CIPÓUTAL-
 VÁNYT.** A Lábbeli Központ valamennyi
 törvényhatóság és a közigazgatási
 kirendeltségeknek megküldötte intézke-
 déseit a törvényhatóságok augusztus-
 szeptemberi havi talpbőr és felsőbőr el-
 látmánya, ugyisintén a fejelések és mér-
 tékszerinti cipőrendelésekhez szükséges
 mellékanyagok kiutalása ügyében. A kü-
 lönböző bóranyagok mennyiségét oly-
 mértékben állapították meg, hogy a két
 hónapban kiállítható pirosszínű utalvá-
 nyokra megfelelő anyagfedezet legyen
 az elosztó, illetve a kijelölt talpbőrke-
 reskedőnél. A négy milliméternél véko-
 nyabb talpbőröket női és gyermekecipők
 céljaira kell kiadni.

**Névjegyzéket kell kifüggeszteni a
 munkahelyeken a nehéz és könnyű
 testmunkásokról.** A város polgármestere
 3924—1943. k. é. szám alatt a követ-
 kező hirdetményt adta ki:

Értesítem azon munkaadókat, akik
 kenyérpótló kiváltása céljából
 munkavállalóik részére munkaadói
 igazolást állítottak ki, hogy úgy a ne-
 ház testi munkásokról, mint a könnyű
 testi munkásokról névjegyzéket
 fektessenek fel és azt a gyártelepük-
 ön, műhelytelepükön, vagy az iro-
 dában látható helyen függesztek ki.

Az Osztyársorsjáték huzása. Az Osz-
 tyársorsjáték mai huzásán hatvanezer
 pengőt nyert a 33.968, tízezer pengőt az
 51.513, ötezer pengőt a 82.998, kétezer
 pengőt a 17.040 számú sorsjegy. (Felo-
 lósság nélkül.)

**Rendelet az ipari növények kötelező
 termeléséről.** (MTI) A kormány rend-
 letet adott ki az ipari növények 1943—
 44. gazdasági évben való kötelező ter-
 meléséről. Akinek 15 kat. holdnál na-
 gyobb szántóterülete van, köteles szán-
 tóterületének 7 százalékán ipari nö-
 vényt termelni.

Felhívás a cipésziparosokhoz! Fel-
 hívjuk a cipésziparosok figyelmét, hogy
 folyó hó 16-án azaz pénteken este 7
 órakor az Ipartestület székházában tar-
 tandó szakmai értekezletre, melyen az
 új munkabérek és az anyagosztás lesz
 a tárgy, pontosan és minél nagyobb
 számban megjelenni sziveskedjenek.
 Vezetőség.

**EDDIG SZÁZ CSALÁDI HÁZAT
 ÉPÍTETT A PÉCSI KÖZJÖLÉTI SZÖ-
 VETKEZET.** A Magyar Tudósító jelenti:
 A Pécsvárosi Közjóléti Szövetkezet most
 hozta nyilvánosságra beszámolóját mult
 évi munkájáról. A szövetkezet a Nép- és
 Családvédelmi Alap több mint félmillió
 kiutalásával együtt eddig egymilliókét-
 százezer pengő összegű támogatásban
 részesült. Ebből az összegből 100 csalá-
 di házat építettek, illetve vásároltak
 és 184 ezer pengő értékű anyagot tá-
 roltak a jövő építési program biztosí-
 tására.

**FERENC JÓZSEF
 KESERŰVIZ**

Értesítés. A Nagyvárad és Vidéka
 Ipartestület Vas- és Fémapari szak-
 osztálya felhívja mindazon tagjai fig-
 yelmét, hogy akik lemezígénylés,
 illetve utalvány birtokában vannak,
 vaslemeznel VI./110-ig, horganyzott
 vaslemeznel VI. számú sorozatu utal-
 ványaikkal az anyag átvételéért a
 mai naptól számított 8 napon belül
 Andrányi Károly és Fiai cégnél je-
 lentkezzenek, mert a nem jelentke-
 zők utalványa idejét veszti, tehát ér-
 vénytelen lesz. — Ismétellen felhív-
 juk tagjaink figyelmét, hogy a segé-
 dek munkakönyvét és a tagsági köny-
 vet felülvizsgálás megejtése végett
 haladéktalanul mutassák be a szak-
 osztályi irodában. Elnökség.

Felhívás. Építőipari munkámeghi-
 zottak csütörtök este pontosan 7 óra-
 kor fontos ügyek letárgyalása végett
 feltétlen jelenjenek meg a szakosztály
 helyiségében a Nemzeti Munkaközpont
 székházában. Elnökség.

Fürdési napok a Rimanóczy-gözfürdőben

A Rimanóczy-gözfürdőben folyó át-
 alakítási munkálatok miatt a nők
 kedden, csütörtökön és szombaton,
 a férfiak szerdán, pénteken és va-
 sárnap fürödhetnek a gözfürdőben.
 A kádfürdő egész héten mindkét
 nembelieknek rendelkezésére áll. A
 fürdő nyitva reggel 6 órától — déli
 szünet nélkül — este 6 óráig. Fürdő-
 árak: kádfürdő: P. 2.50, gözfürdő:
 P. 2.—. Köztisztviselőknek a göz-
 fürdőben P. 1.50, gyermekeknek 92
 fillér.

A nagyvárosi dolgozó nő szerelmi regénye: A szenvedély filmje!
 Szilágyi Szabó Eszter, Perényi és Zsilley Margit
Enyém vagy!
 Csütörtöktől az
 APOLLO-ban
 Szerdán utoljára: **Tóparti látomás**

BELVÁROSI.
Pepita kabát
 Egy M., Latabár K., Vaszary P., Maklár Z., a 2 Pethe

Munkásruha — papírból. Helsinkiből
 jelentik: (MTI) Az egyik dániai gyár-
 ban munkásruhákat készítettek papír-
 ból. Az új eljárással készített anyag ha-
 sonló a pamúthoz és ami a legfonto-
 sabb, legalább 12 alkalommal mosható.
 Az új anyagot strognak nevezték el.

**FELHÍVÁS A POLGÁRI ISKOLAI
 MAGÁNTANULÓKHOZ.** A m. kir. ál-
 lami polgári leányiskola igazgatósága
 lapunk útján hívja fel a magántanulók
 figyelmét arra, hogy bizonyítványaikat
 és okirataikat minden szerdán délelőtt
 vehetik át az iskola irodájában.

BUTORT színeset MEZEI-től
 Háló, kombinált és előszobák. Konyha újdoncságok.
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Fényképekre megrendelések gyűjtése meg van engedve, mert a fénykép művészi terméknek számít

Rendkívül érdekes, elvi jelentőségű
 ítéletet mondott a belügyminisztérium-
 ban működő Kihágási Tanács egy meg-
 rendelési gyűjtési kihágási ügygel kap-
 csolatban. Az egyik fényképészt a rend-
 őri büntetőbírószak kihágás címén érzé-
 keny büntetéssel sújtotta, mert az ille-
 tő fényképező telephelyén kívül, vidé-
 ken, fényképekre és nagyításokra, magá-
 nosoktól, előzetes meghívás nélkül, meg-
 rendeléseket gyűjtött. Felebbezés foly-
 tán a Kihágási Tanács elé került az ügy,
 mely az ítéletet megsemmisítette és a
 következő elvi jelentőségű döntéssel
 mentesítette a fényképészt a vád és kö-
 vetkező elvi jelentőségű döntéssel

vetkezményei alól: az 1884. évi XVII.
 t. c. és azt módosító 1900. évi XXV.
 tc. értelmében a megrendelési gyűjtés
 nem terjed ki az irodalmi és művészeti
 termékek megrendelésének gyűjtésére.
 E törvény végrehajtása során több ke-
 reskedelmi miniszteri rendeletben a elvi
 határozatban megállapítást nyert, hogy
 a fényképezés által előállított termé-
 kek, tehát fényképnagyítások és a szer-
 zői jogról szóló törvények védelme és a
 művészeti termékek fogalma alá esnek
 és mint olyanokra, a gyűjtés Magyaror-
 szág egész területére meg van engedve.
 (Magy. Tud.)

Július 29-ig vehetők át a június 30-ig igényelt cipőutalványok

Nagyvárad thj. város polgármestere
 3925—1943. k. é. szám alatt a követ-
 kező hirdetményt adta ki:

Értesítem a város közönségét, hogy
 az 1943. június 1-től június 30-ig be-
 adott kész, mértékutáni, lábbeli feje-
 lés és talpalásra szóló igénybejelenté-
 seket a város közellátási bizottsága
 elbírálta s az elbírált lapok folyó hó
 29-ig minden hétfőn, kedden, szer-
 dán és csütörtökön délelőtt a Köz-
 élelmezési Hivatal 4. számú szobájá-
 ban átvehetők a hivatal által adott
 számok ellenében. Az igénylőlapok
 alapján kiváltható utalványok átvé-
 vésehez mindenki hozza el a rendőr-
 ségi bejelentő-lapját, vagy más szemé-
 lyi okmányát (vásárlási könyv,
 személyi lap, arcképes igazolvány
 stb.), amennyiben nem a saját utal-
 ványát óhajtja kiváltani, úgy az
 igényjogosult által, két tanuval látta-
 mozott szabályszerű meghatalmazást
 kell a személyazonosság igazolásán
 kívül felmutatni.

Egyben figyelmeztetem az érdekel-
 tetek, hogy július 29-e után a Köz-
 élelmezési Hivatal a beadott és ki-
 nem váltott igénylőlapokat megsemmisíti.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Ülést tartott a 42 tagú országos bizottság

A MTI jelenti: A 42 tagú országos bi-
 zottság július 21-én, szerdán délelőtt 11
 órakor a képviselőház miniszterelnöki
 tanácsstermében ülést tartott. Tárgyal-
 ták a m. kir. miniszterium rendeletét a
 földművelésügyi igazgatás gyorsítása s
 szakszerűségének előmozdítása tárgyá-
 ban, a m. kir. miniszterium rendeletét
 a rendkívüli belvizek levezetésére ké-
 szített ideiglenes levezetők állandosítá-
 sára megállapított módozata tárgyá-
 ban.

HIRDETMEYNY

A levente lőtér és Rulikovszky-
 temető mellett lévő kb. 20 kat. hold-
 nyi levente gyakorló-téren a sarju-
 termést és a legeltetési jogot meg-
 felelő ajánlattétel esetén bérbé ad-
 juk a folyó gazdasági évre.

Bérlési feltételek a városi Levente
 Parancsnokság nyilvántartó irodá-
 jában (Markovits-laktanya) és Le-
 vente Gazdasági Szövetkezés (Lá-
 zár Vilmos-u. 7. sz. alatti) irodájá-
 ban megtekinthetők.

Zárt ajánlatokat az alábbi címre
 kérünk.

Levente Gazdasági Szövet-
 kezés, Nagyvárad.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.
5060—943.

ÁRVERESI HIRDETMÉNY

Alulírott város végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében befoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. július 22-én d. e. 11 órára, a másadikat 1943. július hó 30-án délelőtt 11 órára a városi községi hivatalban (Thaly K.-u. 2.) kintűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékére való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. július hó 13-án.

KUSZENDA FRIGYES
vérehajtó.

A kiadmány hitelűl: Molnár kiadó

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 15.
Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Banyák Káimán hegedül.
- 11.40 Külföldi híradó.
- 12.10 Illiczyk László szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Pertis Jenő cigányzenekara.
- 15.00 Roósz Emil szalonegyüttese.
- 16.00 Dr. Pataky Mária előadása.
- 17.00 Rádiózenekar.
- 17.50 Cervantes elbeszélése.
- 18.20 Magyar nóták.
- 19.00 Holézy-együttes.
- 19.35 Képek a múltból és jelenből.
- 20.05 Hangképek a stockholmi svéd-magyar atlétikai mérkőzéséről.
- 22.25 Nagy mesterek, örök művek.

Budapest II.

- 19.00 Dr. Kopp Jenő előadása.
- 19.20 A Waldhauer—Kerpely vonósnygyes.
- 20.10 Mijalev Péter dr. a budapesti Bolgár Intézet igazgatójának előadása.

PÉNTEK, JULIUS 16.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 11.15 Két vonósnygyes.
- 11.40 Csajkás Bódog dr. felolvasása.
- 12.10 Melles Béla-zenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Folyamérők fuvózenekara.
- 15.05 Huber Lajos gondonkázik.
- 15.30 Szablya János előadása.
- 15.45 Horváth Dudás József cigányzenekara.
- 17.00 Rádiózenekar.
- 18.00 Német hallgatóinknak.
- 18.20 Török Erzsébet népdalfeldolgozásokat énekel.
- 18.40 Sportközlemények.
- 19.00 Filmadalok.
- 19.35 Dr. Molnár Sándor előadása.
- 19.50 Tosca. Opera.
- 22.00 Hangképek a stockholmi svéd-magyar atlétikai mérkőzéséről.
- 22.20 Szórakoztató zene.

Budapest II.

- 19.00 Markó Árpád ny. ezredes előadása.
- 19.25 Magyar nóták.
- 20.15 Kie-Lien-Nio művészettörténeti előadása.

Totális mozgósítás most már Japánban is

Legfontosabb feladat a szállítóeszközök előállítás

Berlinből jelentik: A tokiói kormány elfogadta Suzuki tábornok a japán „tervező hivatal” főnökének terveit a totális mozgósításra vonatkozólag. A háború erélyes folytatásának gazdasági alapját megteremtő terv három részben foglalkozik a nyersanyagellátás és a villanyáramtermelés kifejlesztésének, valamint a munkaerők latbavetésének kérdésével. Suzuki tábornok szerint a nyersanyagellátás a szállítás megoldásától függ. Japánnak ugyan elég nyersanyag áll rendelkezésére az elfoglalt területeken, de le kell győznie az óriási távolságokat, amelyek a nyersanyagtermelőhelyeket az ipari feldolgozó telepektől elválasztják. Ezért minden erővel hozzá kell látni a hajók és vasúti kocsik építéséhez. „A termelés fokozását a szállító eszközök biztosítják”. A partmenti hajózást a japán és szárazföldi vasutak fejlesztésével tehermentesítik, a tengerentúli területek pedig lehetőleg nagyobb mértékben önállóságra rendezkednek be, hogy minél több hajó szabaduljon fel a nyersanyagszállítás céljaira. A mozgósítási terv második része a villamosenergia fokozott termelés-

sét és észszerű elosztását tárgyalja. Ez is összefügg a szállítás kérdésével, mint-hogy Japán vasutait a legmesszebbmőven villamosították. A villanyáramfogyasztással való takarékoskodást szigorú kötelezőségevé tették minden háztartásnak, de ipari üzemnek is. A munkaerők mozgósításának elgondolása minden eszköz igénybevételére felhatalmazza a kormányt a hadvezetés érdekében. A már tavaly kiadott intézkedéseket most kíméletlenül végrehajtják, úgy-hogy a „Nippon Sangyo” gazdasági hetilap szerint most már tényleg az egész japán nép totális mozgósításáról beszélhetünk. Ahol csak lehet, nők lépnek a férfiak helyébe. A lányok részére állami munkaszolgálatot rendeltek el. A mozgósítás hatálya kiterjed a Kinában és Mandzsukuóban élő japánokra is. Az új déli területekre pedig csak kivételes esetben lehet kivándorolni. Suzuki tábornok így fejezi be nyilatkozatát: „Tekintet nélkül az egyes személyekre, lássa be az egész nép, hogy az idő teljes munkavállalást követel a nemzet szolgálatában. (TEK.)

SPORT

Ülést tartott a NAC labdarugó szakosztálya

Grundkapitányságokba tömörítik a város rongylabdáseit

Dr. Sággy László elnökletével tegnap este 7 órakor ülést tartott a NAC labdarugó szakosztálya. Az értekezlet főtárgya természetesen a Szent István Kupára és a jövő évi bajnokságra való előkészület volt.

Dr. Sággy László elnök elősorban is az önrendelkezési jogát visszanyert NAC sportigazgatásával foglalkozott. Rávilágított, hogy ellentétben a régi rendszertelen rendszerrel, a jövőben minden tisztséget viselőnek élesen meg kell határozni a munkakörét, hogy semmiféle hatásköri túllépések, vagy egyéb személyi surlódásokra okot szolgáltatható zökkenők ne zavarhassák a szakosztály belső és külső ügyvitelét. Különösen nagy súlyt helyez a szakosztály elnöke, hogy a játékosok ügyeivel kizárólag Rónay Ferenc edző foglalkozzon úgy a pályán, mint a magánéletben is. De azt is kívánatosnak tartja, hogy a játékosok is kizárólag edzőjükön keresztül terjeszthessék a vezetőség elé bármilyen ügyes-lajos dolgaikat, vagy kívánságukat.

Rónay Ferenc edző a jövő évi csapatkeret megállapítására kérte fel a szakosztályt. Az értekezlet behatóan foglalkozott ezzel a fontos kérdéssel, azonban míg a tervbe vett erősítések be nem fejeződnek, addig végérvényesen nem határozható az egyes csapatrészek kerete felett.

Szó esett a grundok megszervezéséről is. Ugyanis az a terv, hogy a város különböző félreeső terein rongylabdákat rugdosó fiatalokat is beszervezi a szakosztály. A terv sze-

rint 8 kerületre (grundkapitányságra) osztják be a várost és minden kerület kap az egyesülettől egy labdát. A labdáért a szakosztály által kinevezett „grundkapitány” a felelős s ugy-szintén ő tartozik összehozni és fe-gyellmezni a kerületbe tartozó játékosokat is. A grundosokat Cséki László ifjúsági intéző tartja számon és ellenőrzi állandóan, de időnként Rónay edző is megszemeiéli a csapatok munkáját és az arra érdemeseket kiemeli a kölyöcsapat keretébe. Összességben kétfordulós bajnokságot is ír-nak ki a grundosok részére, értékes díj kitűzése mellett.

Ezzel kapcsolatban Rónay Ferenc edző bejelentette, hogy 8 darab használt labdát már átszabtak kisebb méretűre, most már csak a belső gumikat kell beszerezni, hogy kioszt-hassák és a grundokon megkezdőd-hessék a komoly munka.

Külföldi túrára hívják a NAC-ot

A NAC jó hírneve úgy látszik, messzire elment, mert a vezetőség-hez sürgöny érkezett Szófiából, melyben ott 3 és Isztanbulban 2 mérkő-zés leköttetését ajánlották fel.

Beszéltünk e tárgyban Krüger Károly sportigazgatóval és ezt a felvilágosítást kaptuk:

Sajnos, a rövid nyári szünet a Szent István Kupa és a korán kezdődő bajnokság miatt nem áll módunkban elfogadni a kedvező meghívásokat. Azonban nem adtuk fel-

teljesen a külföldi portyát, megírtuk hogy december folyamán vállaljuk a mérkőzéseket és most várjuk a választ, hogy mehet-e a NAC téli portyára.

FELHÍVÁS A JÁTEKVEZETŐKHOZ. Felkérjük az összes labdarugó játékvezetőket, hogy szerda este 7 órakor a NAC Otthonban okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

APRÓHIRDETESEK

Állást nyerez

Megbízható sofírt fagázás autóhoz keres Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár. Jelentkezni lehet 10 és 12 óra között váradszőlősi telepen. 402

Mindenek azonnal felvétetnek Mátyás étterem, Szilágyi Dezső-utca 5. 401

Perfekt gyors- és gépirónót, aki kalkulálni is tud, azonnalra keresek. Jelentkezni Papp Zoltán, Magyar Lapok kiadóhivatala 12—1 óra között. 400

Bor-Élysegéd azonnal felvétetik Som-lai János, Árpád vezér-ut 104. Ugyanott angora nyulak ketreccel együtt eladók.

Állást keres

Mindenben jártas öskeresztény tökéletes mérlegképes irodavezető főkönyvelő, elsőrendű fix elhelyezkedést keres „Ötvenos” jellegre kiadóba. 404

Adás-vétel

Tangóharmonika 120 basszusos eladó. Varga, Szent Anna-u. 33. 290

37 és 38-as férfi felcipőt megvételre keresek. Címet a kiadóhivatalba kérek. 370

Angoraszőr gubancot, bármilyen mennyiséget veszek. Kékely, Kapucinus-u. 11.

Különféle

Paragázzal poloskát, melyt, petéit mindenbőj felelősséggel irtja, Csutorás Szilgiget-u. 7. Telefon 14—21. 664

Könyvelést, könyvek felfektetését, vezetését, ellenőrzését, szervezését, adó-ívek helyességének felülvizsgálását szakzerűen és lelkiismeretesen intézi Tóth Gizella könyvelési irodája. Hlatky Endre-utca 3. II. em. 7. 405

Fertőtlenítést, poloska, mcly és mindennemű férgék irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Ingatlan

Megvételre keresek jófogalmu pék-séget. Címetek a kiadóba kérek. 399

Lakás

Egy szobás összkomfortos lakást keresek „100-ig” jellegre a kiadóban. 406

Oktatás

Gimnáziumi érettségivel bíró fiatal ember javítóvizsgára előkészít. Lukács György-u. 40. sz. I. ajtó. 398

Javító- és magánvizsgákra egy-két tanuló felsőket is előkészít középiskolai tanár. Ugyanott német és angol nyelv-órák. Beöthy Ödön-u. 42. 392

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.